

Notat

Forslag til konkrete justeringer i det regionale busrutenet.

Regionsrådet behandlede den 28. september 2022 de økonomiske udfordringer i den kollektive trafik.

Regionsrådet besluttede, at anmode Midttrafik om et katalog for justeringer i det regionale rutenet, som bringer balance i økonomien.

Midttrafik anmodedes om, at kataloget udarbejdes efter principper om, at der skal:

- gives rum for politisk prioritering af løsningsforslag.
- præsenteres scenarier for brug eller fravalg af biodiesel med henblik på politisk prioritering.
- indarbejdes hensyn til transport af uddannelsessøgende til uddannelsesinstitutioner samt til bevarelse af et minimum af regional trafik i regionen.
- gives bud på regional og kommunal samfinansiering af ruter.
- indgå nytænkning i forhold til mobilitetsløsninger.

På regionsrådsmødet den 26. oktober 2022 behandlede regionsrådet Midttrafiks høringsbudget.

På regionsrådsmødet blev det bl.a. besluttet at den endelige ramme for besparelser bliver fastlagt på mødet i december 2022, idet der for nuværende henvises til den gældende økonomiske ramme til regional kollektiv trafik på 380,6 mio. kr.

Processen:

Udvalget for regional udvikling har på flere møder behandlet Midttrafiks forslag til justeringer i det regionale rutenet.

Formandskabet for udvalget har afholdt politiske møder med 14 kommuner. 3 kommuner har alene ønsket administrative møder og 1 kommune har ikke ønsket møde.

I forhold til høringsbudgettet for Midttrafik har udvalget for regional udvikling arbejdet med at finde en samlet besparelse på omkring 40 mio. kr. Midttrafiks katalog er på samlet 66 mio. kr.

I dialog med kommunerne har der især været fokus på sikring af transport af uddannelsessøgende, at ruteafgange med få passagerer fjernes og at tilskuddet som blev givet i 2010 fjernes.

Kommunerne gav input om lokale problemstillinger og gav bud på, hvor der kunne ske optimeringer. Kommunerne anerkendte problemstillingen, idet de fleste kommuner har samme udfordring.

I dialogen er der fremkommet forslag om:

at regionen overtager rute 351 Ebeltoft-Grenaa. Ruten transporterer mange uddannelsessøgende og forbinder to hovedbyer i hver sin kommune.

at regionen overtager rute 561 Sdr. Felding-Skjern, idet ruten transporterer uddannelsessøgende fra Sdr. Felding til Vestjysk Gymnasium Tarm og krydser en kommunegrænse.

Ruterne er indarbejdet i det endelige forslag.

Forslaget:

Midttrafik har i balancekataloget peget på 39 ruter, som kan bidrage til at skabe balance i den regionale økonomi.

I vedlagte oversigtsskema er Midttrafiks forslag gennemgået rute for rute, samt eventuelle problemstillinger, der er drøftet med kommunerne.

Administrationen har sammenfattet et forslag til reduktioner på ruterne, der imødekommer kravet om balance i økonomien. Forslaget tager udgangspunkt i balancekataloget og drøftelserne med kommunerne, samt en samlet vurdering af blandt andet konsekvenser for uddannelsessøgende.

Administrationens forslag, der fremgår af oversigtsskemaet kan sammenfattes til:

- Hovedparten af ruterne opretholdes, men antallet af busafgange reduceres. – Det betyder at busafgange, morgen og eftermiddag, som benyttes af uddannelsessøgende og pendlere opretholdes.
- For to ruter, rute 319 Auning – Hornslet og 115 Hinnerup – Hadsten – Langå ophører hidtil regionalt finansierede afgange. – Forslagene vurderes ikke af få konsekvenser for uddannelsessøgende, som kan benytte de tilbageværende afgange, eller anden busrute eller tog.
- En rute, rute 116U Galten – Harlev – Tilst Gymnasium nedlægges. (Dog skal passagerunderlaget vurderes i forhold til eventuelle ændringer i elevgrundlaget. Det betyder, at de endelige konsekvenser for uddannelsessøgende ikke kendes pt.)
- På rute 114 Aarhus – Hammel (-Fårvang) nedlægges strækningen mellem Hammel og Fårvang. Vurderes ikke af få konsekvenser for uddannelsessøgende som benytter andre ruter
- Rute 15 Herning – Ringkøbing nedlægges og ca. 60% af ressourcerne indarbejdes på samme strækning i køreplanen for rute 124 Ringkøbing – Herning – Silkeborg – Aarhus, som herudover forlænges med to ture fredag og søndag til Hvide Sande. Busafgange, morgen og eftermiddag, som benyttes af uddannelsessøgende og pendlere opretholdes.
- På tre ruter, rute 21, 509 og 523 er der ikke lagt op til ændringer.

Økonomisk effekt af forslaget:

	mio. kr.
Besparelser på ruter	36,5
Ophør af uddannelsestilskud fra 2010	9,1
Rute 351 og 561	-2,3
Øvrig justering og tilpasning	-2,0
I alt	41,2

De foreslåede reduktioner på de regionale ruter beløber sig til 36,5 mio. kr. Ophør af tilskud til transport af elever til ungdomsuddannelserne, der krydser en kommunegrænse, beløber sig til 9,1 mio. kr.

Der foreslås, som nævnt ovenfor, udarbejdet regionale løsninger for ruterne 351 og 561. Hertil er afsat 2,3 mio. kr. Forslagene er et resultat af kommunemøderne. Yderligere er reserveret 2 mio. kr. til øvrige justeringer og behov for tilpasninger, der kan opstå når Midttrafiks planlæggere i dialog med administrationen, skal omsætte de mange forslag til konkrete køreplaner.

Den økonomiske virkning af det samlede forslag er herefter: 41,2 mio. kr.

Det er kendetegnende for hovedparten af forslagene, at de regionale busruter ikke nedlægges. Besparelserne er fundet ved, at reducere i busafgange, der er meget lidt benyttet eller busafgange hvor kun få passagerer rejser regionalt på tværs af kommunegrænsen. Der betyder at de tilbageværende afgange fortrinsvis er tilpasset pendlere, herunder uddannelsessøgende.

De berørte kommuner vil for alle ruter kunne tilkøbe mere kørsel i det omfang, det er muligt med de eksisterende busser på ruten. Dermed kan de regionale busafgange suppleres med flere afgange målrettet lokale transportbehov, f.eks. indkøb, besøg og andre fritidsformål.

Herudover skal det bemærkes, at Regionsrådet i september 2022 besluttede, at tilkøb af HVO-biodiesel til 56 busser indstilles i 2023, svarende til en besparelse i 2023 på ca. 13 mio. kr. (Der skal tilbagebetales tilskud på ca. 4. mio. kr. staten. I de efterfølgende år vil besparelse udgøre ca. 17 mio. kr.). Regionsrådet har besluttet, at tilkøb af HVO skal genovervejes i september 2023.

Balancering af den kollektive trafiks serviceniveau på tværs af regionen:

Der er forskelle i den kollektive trafiks serviceniveau i de forskellige kommuner i regionen. I udgangspunktet er serviceniveauet højest i tættest befolkede egne (Østjylland) og mellem de største byer i hver sin kommune.

Det skal imidlertid ikke glemmes, at de regionale togforbindelser udgør en væsentlig del af det kollektive trafiktilbud i regionen, hvilket især er synligt i Midt- og Vestjylland og på Djursland. Historisk er mange af de nuværende mindre byer opstået som stationsbyer langs jernbanen, som fortsat sikrer befolkningen mobilitet og løser lokale og regionale transportbehov.

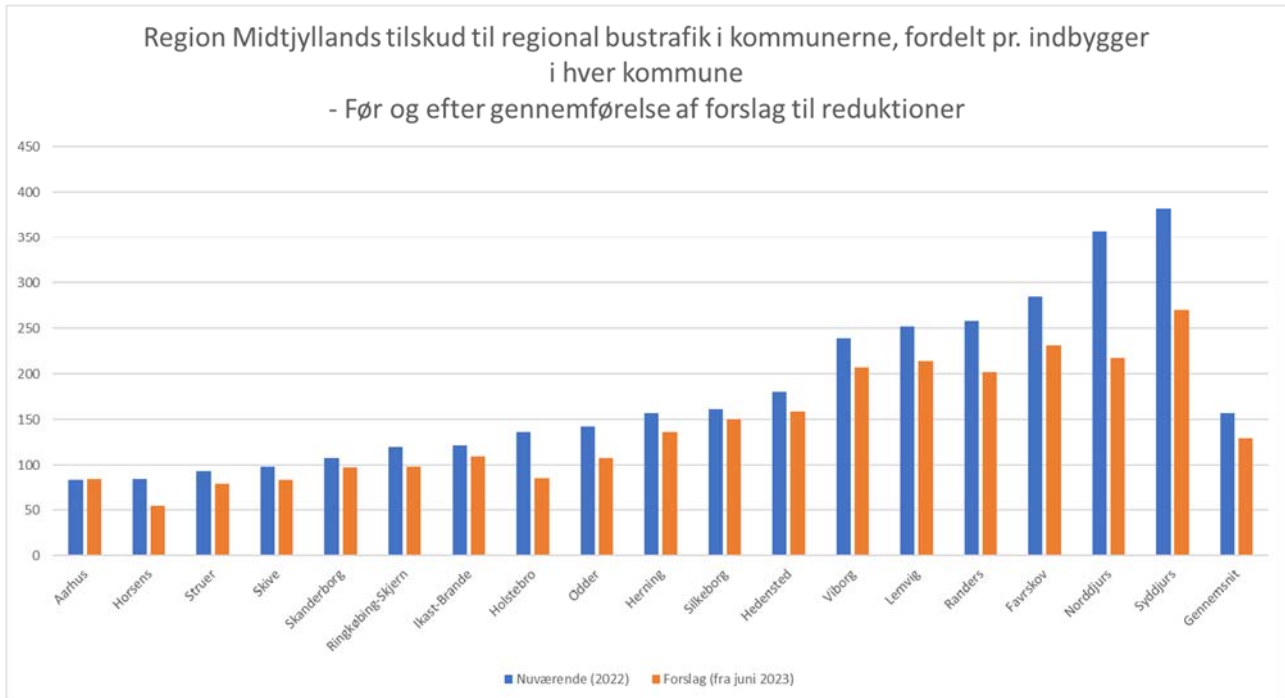
Som et enkelt nøgletal for den regionale bustrafiks serviceniveau i kommunerne er anvendt "regionens tilskud til busruter i hver kommune, fordelt pr. indbygger". I den nuværende køreplan varierer tilskuddet fra 84 kr. pr. indbygger (Aarhus) til 382 kr. (Syddjurs). Gennemsnittet er 157 kr. pr. indbygger.

Nedenstående figur viser, at der med den gennemførte proces er sket en mindre udjævning af forskellene, men at der fortsat er markante forskelle. Bemærk - som nævnt ovenfor - at skinnetrafikken (Arriva- DSB-tog, Aarhus Letbane og Lemvigbanen ikke indgår). Såfremt de foreslåede reduktioner gennemføres, vil tilskuddet svinge fra ca. 54 kr. (Holstebro) til ca. 267 kr. (Syddjurs), med et gennemsnit på ca. 130 kr. pr. indbygger.

Det fremadrettede arbejde

I 2023 skal der være fokus på arbejdet med nytænkningen af mobiliteten. Arbejdet er så småt i gang dels i Midttrafiks mobilitetsplan, hvor kommuner og regionen arbejder sammen med Midttrafik om arbejdet og dels i mobilitetssamarbejdet nedsat under Kontaktudvalget.

P.t. undersøges der muligheder for at skaffe finansiering til projekt i storskala.

Sammenligning af Region Midtjyllands tilskud til busruter i hver kommune, fordelt pr. indbygger, henholdsvis før og efter gennemførelse af forslag til reduktioner på busruterne med virkning fra køreplansskiftet i juni 2023.

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag					Administrationens forslag	
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
13	Herning – Haderup – Skive	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang.	0,18		Skive Viborg Herning	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,18
15	Herning – Videbæk - Ringkøbing	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang. Eller nedlægge ruten	0,85	3,63	Ringkøbing-Skjern Herning	Der bør fastholdes rimeligt betjeningsomfang mellem Herning og Ringkøbing	Modereret forslag. Reducere rute 15 med ca. 40%. Betjeningsomfang afstemmes med rute 124 på strækningen Herning - Ringkøbing. Tilkøbe to ture fredag og søndag til Hvide Sande på lokalrute.	1,80
21	Holstebro –Vildbjerg	Nedlæggelse af ruten. Svagt benyttede afgang.	0,13		Holstebro Herning	Holstebro ingen bemærkninger.	Modereret forslag. Ressourcer fra rute 21 kan indgå i trafikplan med rute 26 og lokalrute.	0,00
24	Holstebro – Lemvig	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang.	0,42		Holstebro Lemvig Struer	Må ikke berøre elever til ungdomsuddannelserne morgen og eftermiddag	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,42
26	Holstebro – Spjald – Skjern	Reducere antal afgang, /eller reducér til uddannelsesrute. Svagt benyttede afgang.	0,49	1,75	Holstebro Herning Ringkøbing-Skjern	Bør ikke reduceres til ren uddannelsesruter. Trafikal betydning i områder uden andre muligheder.	Modereret forslag. Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget. Indgår i trafikplan med bl.a. lokal rute.	0,49
28	Holstebro – Viborg	Reducere antal afgang, /eller reducér til uddannelsesrute. Svagt benyttede afgang.	0,88	3,10	Holstebro	Betydende rute for regionale lokale rejsende. Bør ikke reduceres til ren uddannelsesruter	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,88
33	Struer– Lemvig	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang.	0,82		Struer– Lemvig	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,82
53	Viborg – Karup/Kølvrå - Herning	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang.	0,38		Viborg Herning	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,38

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag					Administrationens forslag	
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
55	Bjerringbro - Hammel	Nedlægge regionalt finansierede afgange	1,97		Viborg - Favrskov	Favrskov og Viborg: Betjening bør opretholdes af hensyn til uddannelsessøgende	Modereret forslag, regional finansiering reduceres til en bus, målrettet uddannelsessøgende til Bjerringbro Gymnasium	0,90
64	Viborg – Vammen - Hobro	Nedlægge ruten	2,38		Viborg - Mariager Fjord (Nordjylland)	Viborg: Problem for uddannelsessøgende mod Viborg og Hobro	Modereret forslag. Reducere med ca. 30%, fra 3 til 2 busser primært tilpasset uddannelsessøgende.	0,80
72	Holstebro –Vinderup - Skive	Nedlæggelse af ruten. Lav regional betydning	3,85		Holstebro - Skive	Skive og Holstebro: Betydende rute for regionale lokale rejsende. Mange passagerer på ruten. Herunder uddannelsessøgende	Reducere antal afgange med ca. 40 %	1,80
81	Herning - Kibæk - Sdr. Felding - Grindsted	Nedlæggelse af ruten. Lav regional betydning	2,34		Herning - Billund (Syddanmark)	Bør ikke reduceres til ren uddannelsesrute. Trafikal betydning i del-områder uden andre muligheder.	Reducere antal afgange med ca. 40 %	1,00
103	Aarhus – Odder - Hou	Nedlægge strækning mellem Odder og Hou. Svagt regional betydning.	0,30		Odder Aarhus	Odder: Bør opretholdes af hensyn til turister til Samsø.	Nedlægge strækning mellem Odder og Hou. (= balancekataloget)	0,30
104	Horsens – Glud - Snaptun - Juelsminde	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,40		Horsens - Hedensted	Fælleskommunal rute med tilskud. Bekymring for transport fra Snaptun, og færgerne til Hjarnø og Endelave	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,40
105	Horsens – Hornsyld - Juelsminde	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,49		Horsens - Hedensted	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,49

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag					Administrationens forslag	
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
110	Horsens - Silkeborg	Nedlægge regionalt finansierede afgange	1,82		Silkeborg Horsens	Silkeborg: Vigtigt med sammenhængende forbindelser	Modereret forslag. Reducere antal regionale afgange til ca. fire (to morgen og to eftermiddag)	1,00
114	Aarhus – Hammel – (Fårvang)	Nedlægge strækning nord for Hammel. Svagt regional betydning.	0,18		Silkeborg Favrskov	Ingen bemærkninger	Nedlægge delstrækning, svarende til forslag i balancekataloget	0,18
115	Hinnerup – Hadsten – Langå	Nedlægge regionalt finansierede afgange. Dvs. alle afgange mellem Søften/Hinnerup og Hadsten.	1,96		Randers Favrskov	Randers: Ingen bemærkninger Favrskov: Indgår i trafikplan og bør derfor ikke nedlægges	Nedlægge regionalt finansierede afgange, svarende til forslag i balancekataloget	1,96
116	Horsens – Herning	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,19		Horsens Hedensted Ikast-Brande Herning	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,19
116U	Galten – Harlev – Tilst (Udd. rute)	Ruten nedlægges	0,79		Skanderborg Aarhus	Aarhus og Skanderborg: Ingen bemærkninger. Administrationen: Evt. ændringer i kriterier for elevoptag kan indvirke på behovet for ruten.	Nedlægge ruten, svarende til forslag i balancekataloget	0,79
122	Rønne - Tirstrup (- Balle) - Trustrup - Grenaa	Reducere ca. 45% på hverdage samt weekend. Svagt benyttede afgange.	2,35		Syddjurs Norddjurs	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange med 50%	2,75
202	Vejle - Hedensted - Horsens - Hovedgård - Tranbjerg - (Aarhus)	Nedlæg strækningen Hovedgård- Aarhus eller Horsens - Aarhus. Lav regional betydning	1,53	0,97	Horsens Skanderborg Aarhus	Skanderborg: Ruten har betydning for pendlingsrejsende til Aarhus og Horsens i bl.a. Virring-området, samt lokale rejser over kommunegrænsen.	Modereret forslag. Hele strækningen Horsens - Tranbjerg - (Aarhus) opretholdes, men antal afgange reduceres til ca. det halve.	1,25

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag				Administrationens forslag		
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
Rute 205	Vejle – Juelsminde	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,11		Hedensted Vejle (Syddanmark)	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,11
211	Randers – Ørsted – (Udbyhøj)	Reducere ca. 30% på hverdage samt weekend	1,38		Norrdjurs Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange med 35%	1,60
211 U	Paderup – Uggeluse – Allingåbro – Ørsted – (Udbyhøj)	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,15		Norrdjurs Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,15
212	Randers- Auning	Reducere ca. 45% på hverdage samt weekend. Svagt benyttede afgange.	2,64		Syddjurs Norrdjurs Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange med 50%	3,50
213 U	Paderup – Uggeluse – Allingåbro – Vivild – Fjellerup	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,25		Norrdjurs Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,25
214	Ryomgård – Glesborg – Grenaa	Reducere ca. 45% på hverdage samt weekend. Svagt benyttede afgange.	1,93		Syddjurs Norrdjurs	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange med 50%	2,50
Rute 215	Vejle – Silkeborg	Nedlæg strækningen Tørring – Nr. Snede – Silkeborg. Lav regional betydning	3,25		Silkeborg Ikast- Brande Hedensted Vejle (Syddanmark)	Generel tilbagemelding: Betjening på ruten bør opretholdes.	Modereret forslag. Reducere ca. 30 - 50% af afgange).	1,60
217	Randers- Hornslet	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,40		Syddjurs Norrdjurs Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,40
221	Randers – Voldum – (Hornslet)	Reducere antal afgange. Svagt benyttede afgange.	0,14		Syddjurs Favskov Randers	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgange, svarende til forslag i balancekataloget	0,14

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag					Administrationens forslag	
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
Rute 223	Randers – Hammel - Silkeborg	Reducere antal afgang. Svagt benyttede afgang.	0,19		Randers Favrskov Silkeborg	Ingen bemærkninger	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	0,19
Rute 230	Randers – Fårup – Hobro	Reducere afgang, der kun kører internt i Randers Kommune. Lav regional betydning. Eller nedlægge ruten	2,12	3,84	Randers Mariagerfjord (Nordjylland)	Randers: Ser sig nødsaget til at vurdere behov for yderligere kørsel ved bortfald af ture indenfor kommunen. Total nedlæggelse frarådes. Nordjylland: Uafklaret, forventer accept af reduktioner.	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	2,12
Rute 235	Randers – Mariager	Reducere afgang, der kun kører internt i Randers Kommune. Lav regional betydning. Eller nedlægge ruten	1,11		Randers Mariagerfjord (Nordjylland)	Se rute 230	Reducere antal afgang, svarende til forslag i balancekataloget	1,11
Rute 306	Odder - Horsens	Reducere antal afgang, /eller reducér til uddannelsesrute	0,44	1,60	Odder Horsens	Begge kommuner: Bør ikke reduceres til ren uddannelsesrute, området er i positiv trafikal og demografisk udvikling	Modereret forslag. Reduceres med ca. 30%. Weekendkørsel opretholdes, evt. som flextrafik.	0,80
319	Hornslet - Auning - Allingåbro - Ørsted	Nedlægge regionalt finansierede afgang	2,61		Syddjurs Norddjurs	Norrdjurs Kommuner overvejer fortsat lokalfinansiering af et antal ture.	Nedlægge regionalt finansierede afgang, svarende til forslag i balancekataloget)	2,61
331	Skanderborg – Virring Odder	Reducere antal afgang, /eller reducér til uddannelsesrute	0,78	1,41	Skanderborg Odder	Vigtig rute for Skanderborg. Odder ingen bemærkninger	Modereret forslag. Reduceres til 7-9 afgang. Weekendkørsel opretholdes, evt. som flextrafik.	0,60
Rute 351	Ebeltoft- Grenaa				Syddjurs Norddjurs	Transport af regionale uddannelses søgende	Regional uddannelsesrute	0,00

Rute	Strækning	Balancekatalogets forslag					Administrationens forslag	
		Balancekatalogets forslag, og primær begrundelse.	Regional besparelse	Udvidet forslag til besparelse	Kommuner	Bemærkninger fra kommunemøder	Administrationens forslag	Regionens besparelse ved adm. forslag
Rute 509	Ejstrupholm – Nørre Snede – Brædstrup	Reducere afgangene.	0,07		Hedensted Horsens	Hedensted og Horsens bekymrede for de uddannelsessøgende til Tørring Gymnasium	Kørslen opretholdes uændret	0,00
Rute 523	Tørring – Brædstrup	Nedlægge ruten	0,28		Hedensted Horsens Ikast-Brande	Se rute 509	Ruten opretholdes uændret	0,00
Rute 561	Sdr. Felding - Skjern				Ringkøbing-Skjern Herning	Transport af regionale uddannelsessøgende	Regional uddannelsesrute	0,00
			42,55	16,30				36,46

Administrationens samlede forslag

mio. kr.

Besparelser på ruter	36,5
Ophør af uddannelsestilskud fra 2010	9,1
Rute 351 og 561	-2,3
Øvrig justering og tilpasning	-2,0
I alt	41,2